

Заканата на еднитѣ по-може да се смѣли отъ умѣтъ, но фатализмѣтъ на другия, мжно се понася. Това е страшно, защото щомъ обхване всички маси и бжде изгубена вѣрата въ крайната побѣда, нищо друго не остава, освенъ нова катастрофа да ни сполети.

И задавамъ сама на себе си въпроси и не намирамъ отговоритѣ имъ. Всичко е пустиня — вътре въ менъ и ето, по полетата около менъ. А мигъръ пустинята може да ражда усмивки по устнитѣ отъ доволство и благосъстояние? Защо тия, които заставиха народа да даде изцѣло податнитѣ си сили за тая нова война, следъ една жестока катастрофа, не се погрижатъ да не създаватъ недоволство въ народа и въ неговитѣ бранители? Обвиняватъ народа, че не е дисциплиниранъ и не се подчинява. Това е престѣпна мисль, измислена въ мозъцитѣ на случайно издигнали се властници. Народа понася всичко и всички, защото знае да защитава своя домъ — държавата.

Ако бѣше имало поне малко повече съобразителностъ, тия черни чемерни облаци, нѣмаше сега да се събиратъ надъ тия житородни поля.

Ние вече наближихме селото и то се провидя презъ нацѣфтѣлитѣ ябълкови дървета и разделенили се върболяци. И когато Стамула и Маринка ми свалиха чантата и куфара отъ колата, за да влѣза въ разнебитената порта на бащиния си домъ, усѣтихъ че тукъ неволитѣ ще бждатъ по-голѣми, отколкото страданията, които преживѣвахъ въ болницата. Усѣтихъ, че тукъ ще се сблѣскамъ съ истинската нищета и всенародното бедствие, което е по-страшно, отколкото да се гледатъ ранени и болни, или пъкъ проснати въ моргата мрътавци. Тамъ причинитѣ на страданията се знаятъ, а тукъ не. Еднитѣ сж на война, и най-сигурното за тѣхъ е смъртта, а тия останали по домоветѣ сж нито живи, нито умрѣли.

Сълзи напълниха очитѣ ми и азъ мълчеливо подадохъ по двадесетъ лева на дветѣ си другарки. Тѣ ме гледаха поразени. Мжно можеха да си представятъ, една отчуждила се отъ селото и добила нѣкаква си гражданственостъ, да се трогне до сълзи, когато вижда бащината си къща.